

JÁDRO FATIMSKÉHO POSELSTVÍ: ZASVĚCENÍ NEPOSKVRNĚNÉMU SRDCI PANNY MARIE

Letos si připomínáme 100. výročí zjevení Panny Marie ve Fatimě. Jádrem jeho poselství je výzva k zasvěcení Neposkvrněnému Srdci Panny Marie jako Božímu prostředku smíření lidí mezi sebou navzájem a smíření lidí s Bohem. V čem toto zasvěcení spočívá? Co je s ním nerozlučně spojeno? Na to se snaží odpovědět následující úvaha.¹

Zdůraznění zasvěcení Mariinu Neposkvrněnému Srdci

Na začátku prosince roku 2011 jsem se účastnil v italské Bologni setkání, které bylo věnováno postavě a nauce otce Tomáše Týna OP. Tento český dominikán, který v Bologni zanechal velmi výraznou stopu, při svém kněžském svěcení papežem Pavlem VI. nabídl svůj život Bohu za svobodu církve u nás a Bůh tuto oběť jeho života – celopal – přijal: zemřel 1. ledna 1990. V současnosti je otevřen proces jeho beatifikace a přísluší mu čestný titul *služebníka Božího*. Jedním z těch, kteří na boloňském setkání promluvili, byl Don Alfredo Morselli, farář a duchovní syn otce Týna. Ve svém příspěvku poukázal na to, jak u jeho duchovního otce a učitele šly ruku v ruce hluboké metafyzické poznání ve škole sv. Tomáše Akvinského a velmi vroucí oddanost Panně Marii v duchu sv. Ludvíka Marie Grigniona z Montfortu. Zdůraznil také, jak otec Tomáš ke konci svého života často opakoval: *Zasvěťte se Neposkvrněnému Srdci Panny Marie!* – podobně jako sv. apoštol Jan jako stařec stále říkával: *Děti, milujte se navzájem!*

To, co otec Tomáš Týn tolik vyzdvihoval – zasvěcení Neposkvrněnému Srdci Panny Marie – je i jádrem a srdcem poselství zjevení Panny Marie ve Fatimě, jehož 100. výročí si letos připomínáme. Někdo by ovšem mohl protestovat: Je toto zasvěcení Srdci Panny Marie skutečně jádrem fatimského poselství? Není jím spíše výzva k pokání a k modlitbě růžence? Obojí – pokání a modlitba růžence – je jistě ve fatimském zjevení přítomno: připomeňme si, že Panna Maria se ve Fatimě zjevuje jako Královna posvátného růžence, či velmi důrazná slova anděla v rámci tzv. třetího fatimského tajemství: *Pokání! Pokání! Pokání!* Nicméně tyto výzvy k pokání a k modlitbě růžence jsou jen jakýmsi paprsky vycházejícími ze slunce, kterým je právě zasvěcení Mariinu Srdci.

První cyklus fatimských zjevení: poselství Panny Marie

Dokázat uvedené tvrzení o tom, že zasvěcení Neposkvrněnému Srdci Panny Marie je jádrem fatimského poselství, není příliš obtížné, neboť stačí, když se trochu pozorněji zastavíme u obsahu jednotlivých zjevení ve Fatimě. Jedná se celkem o šest zjevení nejsvětější Panny třem pasáčkům, bl. Františkovi, bl. Hyacintě a jejich sestřenicí Lucii,² na místě zvaném Údolí míru (*Cova da Iria*), z nichž prv-

1 Při sepisování této úvahy jsme se především inspirovali hlubokou a teologicky fundovanou přednáškou významného biblisty a mariologa, španělského jezuita Josého Maríi BOVERA: *El mensaje de Fátima y la consagración al Inmaculado Corazón de María: Conferencia dada en el Salón de Actos de Balmesiana el día 16 de mayo de 1943*. Barcelona: Balmesiana, 1943. Také jsme přihlíželi ke sborníku: *La Consacrazione alla Vergine Maria nel 50° della Consacrazione dell' Italia al Cuore Immacolato di Maria: Atti del Simposio Mariologico Internazionale sulla Consacrazione alla Vergine Maria: Frigento, 5-7 luglio 2010*. Frigento (Avellino): Casa Mariana, 2011.

2 Srov. poutavou biografii tří fatimských dětí, která vyšla česky: Manuel Fernando SILVA: *Pasáčky z Fatimy*. Přel. Alena Režná. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2012. ISBN: 978-80-7195-518-4.

ní proběhlo dne 13. května 1917 a poslední dne 13. října 1917. Těchto šest mariánských zjevení můžeme rozdělit do dvou cyklů: na první cyklus tří prvních zjevení, která obsahují samotné Mariino poselství, a na druhý cyklus tří zbývajících zjevení, jež jsou spíše nebeským zpečetěním tohoto poselství. Po úvodním zjevení dne 13. května 1917 se hned v následujícím zjevení dne 13. června můžeme setkat se slovy Panny Marie, která zdůrazňuje úctu k jejímu Neposkvrněnému Srdci. Maria zde hovoří k fatimským dětem o jejich budoucích osudech. Zatímco František a Hyacinta brzy zemřou, a tak dovrší své poslání smírné oběti, Lucie má zde na zemi žít dlouho, aby naplnila své poslání apoštolky úcty k Neposkvrněnému Srdci Panny Marie. Toto Luciino poslání samotná Matka Boží vyjadřuje následujícími slovy:

„Ježíš tě chce použít k tomu, aby mě lidé znali a milovali. Chce na světě zavést úctu k mému Neposkvrněnému Srdci. Tomu, kdo se jí oddá, slibuji spásu. Tyto duše budou Bohem velmi milovány jako květy, která já položím před jeho trůn.“

Vyvrcholením prvního cyklu fatimských zjevení je odhalení tzv. tří fatimských tajemství dne 13. července. Jedná se o apokalyptické zjevení v pravém slova smyslu, které především činí z Fatimy – podle slov kardinála Tarcisia Bertoneho – „nejvíce prorocké zjevení“ mezi moderními zjeveními.³ Jde o prorocké vidění dějin světa, jehož budoucí osudy jsou spjaty s tím, jak bude uposlechnuto výzev Panny Marie. V duchu poslední biblické knihy, tj. Apokalypsy, můžeme mluvit o knize o třech pečetích. Předmětem prvního tajemství – toho, co je obsaženo pod první pečetí – je úděsné vidění pekla a obsahem třetího tajemství – tím, co je uzavřeno pod třetí pečetí – a co bylo odhaleno veřejnosti až v roce 2000, – je proroctví o velkém pronásledování církve a útoku na papeže. Pro nás je především důležité to, co je uzavřeno pod druhou pečetí, neboli náplň druhého tajemství, neboť se tu vedle proroctví ohledně II. světové války a rozšíření komunistických bludů Ruskem mluví právě o úctě k Neposkvrněnému Srdci Panny Marie:

„Viděli jste peklo, kam upadají duše ubohých hříšníků. Aby byly zachráněny, chce Bůh zavést ve světě úctu k mému Neposkvrněnému Srdci. Jestliže lidé udělají to, co vám řeknu, mnohé duše se zachrání a navrátí se jim pokoj. [...] budu žádat o zasvěcení Ruska mému Neposkvrněnému Srdci a o smírné přijímání o prvních sobotách. Budou-li přijaty moje požadavky, Rusko se obrátí a bude mír; když se tak nestane, rozšíří své bludy po světě a bude podněcovat války a pronásledování církve. [...] Nakonec mé Neposkvrněné Srdce zvítězí. Svátý otec mi zasvětil Rusko, které se obrátí, a světu bude dopřáno údobí míru.“⁴

Druhý cyklus fatimských zjevení: nebeské zpečetění poselství

Fatimské poselství, v jehož středu stojí – jak jsme si nyní jasně ukázali – výzva k zasvěcení Neposkvrněnému Srdci Panny Marie, je pak nebesky potvrzeno a zpečetěno druhým cyklem mariánských zjevení. První zjevení tohoto cyklu a čtvrté celkově má v sobě něco mimořádného: Dne 13. srpna Panna Maria v Cova da Iria byla, ale nebyly zde děti. Proč? Protože zednářský a antiklerikální hejtman okresu Vila Nova de Ourém, do něhož obec Fatima spadala, neváhal děti zavřít do vězení, a dokonce jim vyhrožoval, že je uvaří v kotli s olejem, pokud neprohlásí, že všechno, co řekly o zjeveních Panny Marie, je lež. Nechal odvádět děti jednotlivě do vedlejší místnosti, aby ty, co zůstaly, si myslely, že odvedené vedle byly skutečně usmaženy. I když všechny tři děti byly pevně přesvědčeny, že nevyhnutel-

3 Srov. KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY: *Fatimské poselství*. Praha: Sekretariát České biskupské konference, 2000, s. 3 [též přístupné na internetu: <http://www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/cervena-rada/?page=2>].

4 Srov. tamtéž, s. 12.

ně musejí podstoupit mučednictví, zůstaly ve své výpovědi neoblomné. To nelze nazvat jinak než morálním zázrakem a prvním nebeským potvrzením fatimského poselství.

Přestože František, Hyacinta a Lucie dne 13. srpna nemohli být v Cova da Iria, nebyli ani v tomto měsíci připraveni o vidění Panny Marie, neboť se jim zjevila později, dne 19. srpna, na jiném místě, zvaném *Valinhos*. Příznačné je, že se ten den podle tehdejšího liturgického kalendáře slavilo Srdce Panny Marie.

Po pátém zjevení dne 13. září následovalo poslední, šesté zjevení dne 13. října, při němž srpnový morální zázrak byl doplněn o velkolepý fyzický zázrak, tedy o zázrak v pravém slova smyslu. Jednalo se o známý sluneční zázrak, kdy slunce změnilo svůj lesk a závratně rotovalo a pohybovalo se. Kolem sedmdesáti tisíc účastníků a svědků tohoto zázraku, kteří se sjeli z celého Portugalska a z nichž nemálo bylo nevěřících, bylo nejprve naplněno hrůzou – domnívali se, že nastává konec světa – a pak nesmírnou radostí, kterou projevovali navenek výkřiky: „Zázrak! Zázrak! Buď pochválena Panna Maria!“ Mohlo být fatimské poselství potvrzeno důrazněji než právě tímto zázrakem, který je jistě jedním z největších zázraků v dějinách církve?

Nepatrnost prostředků a velikost účinků

Z citovaných slov Panny Marie ve Fatimě, takto nebesky zpečetěných, je zjevné, že na splnění jejích výzev, především na zasvěcení jejímu Neposkvrněnému Srdci, jsou vázány skutečnosti nemalého významu: záchrana světa, mír na zemi a zvláště věčná spása duší. Řečeno jinými slovy totéž, zasvěcení Mariinu Srdci je zde prezentováno jako prostředek smíření lidí mezi sebou navzájem a smíření lidí s Bohem. Zde však může vyvstat námitka: Může mít něco takového, jako je zasvěcení Srdci Panny Marie – něco, co se zdá být tak nepatrným a nevýznamným – tak velké důsledky? Nevládne tu velká nepřiměřenost mezi malým prostředkem a nebetyčnými účinky? Na tuto námitku můžeme nejprve odpovědět tím, že neadekvátnost mezi malostí prostředků určených Bohem a velikostí účinků, kterých se těmito prostředky má dosáhnout, je podle svědectví Božího slova něčím obvyklým v Boží „režii“, aby náležitě vyniklo, že se jedná skutečně o Boží účinky. Můžeme v tomto smyslu např. připomenout, jak prorok Elizeus řekl Námanovi ze Sýrie, aby se pro své uzdravení z malomocenství sedmkrát omyl v řece Jordánu. Náman se bouří: „Copak nejsou naše syrské řeky mnohem lepší?“ Nakonec však ustoupí naléhání svých služebníků, sedmkrát se ponoří do řeky Jordánu, která se zdá být tak bezvýznamnou, a dosáhne zázračného uzdravení (srov. 2 Král 5,1–14). Nebo můžeme poukázat na růženec, na tuto – podle příslibů i dějinných zkušeností – „mocnou zbraň vítězství“, i když z lidského hlediska se zdá být vším jiným než něčím mocným.

Podstata zasvěcení obecně

Na výše uvedenou námitku můžeme dále odpovědět tím, že zasvěcení Neposkvrněnému Srdci Panny Marie není až tak nepatrné a nevýznamné, což vynikne, když se u něho nyní chvíli zastavíme a pokusíme proniknout do jeho nitra a odhalit, v čem spočívá.

Co je to vlastně zasvěcení neboli konsekrace (*consecratio*)? Zasvěcení můžeme chápat v širším nebo v přísném slova smyslu. V prvním případě – v širším slova smyslu – má zasvěcení poměrně široký význam: může vyjadřovat prostý projev úcty či lásky nebo zasvěcení činnosti, či dokonce celého života určitému poslání, ideálu, osobě. Tak např. říkáme, že někdo zasvětil svůj život svému lékařskému či učitelskému povolání nebo jiný (již zesnulý otec Ambrož Svatoš OP) svatě Zdislavě a jejímu svatořečení.

Pak zde máme druhý význam pojmu zasvěcení – zasvěcení čili konsekraci v přísném slova smyslu – a v tomto případě se jedná o něco velmi specifického a vyhraněného, totiž o úplné odevzdání naší osoby a její svobody do rukou druhého, jehož plnou vládu nad sebou uznáváme a přijímáme. Chápe-li zasvěcení v tomto významu, je jasné, že je vyhrazeno samotnému Bohu. Důvodem je důstojnost lidské osoby, rozumové a svobodné, která nad sebou nemůže uznávat jiného absolutního vládce než samého Boha, jenž se nazývá a skutečně plně je *Pánem*. Podobně jako klanění (*latrīe*) náleží jedinému Bohu, vztahuje se zasvěcení pouze k Bohu jako nejvyššímu Pánu všeho. Andělům a svatým v nebi prokazujeme úctu, ale ani se jim neklaníme a ani se jim v přísném slova smyslu nezasvěcujeme.

Zasvěcení Panně Marii je zasvěcením v pravém slova smyslu

Jak je tomu v případě Panny Marie? Hovoříme-li o zasvěcení jejímu Neposkvrněnému Srdci, myslíme tím zasvěcení jen v širším významu, nebo konsekraci v přísném slova smyslu? Podle toho, co jsme právě uvedli, se zdá, že jde o zasvěcení v prvním, širším významu. Budeme-li zasvěcení Mariinu Srdci chápat jen takto, nepůsobí to sice žádné těžkosti, ale na druhé straně to nevysvětluje, proč právě toto zasvěcení Panna Maria ve Fatimě tak zdůraznila.

Výzev Matky Boží ve Fatimě uposlechli papežové a na jejich základě zasvětili lidstvo a zvláštním způsobem Rusko jejímu Neposkvrněnému Srdci: učinili tak především papež a služebník Boží Pius XII. v roce 1942 a sv. Jan Pavel II. v letech 1984 a 2000. Zkoumáme-li slovní formulace, které tito papežové při zasvěcení použili, je patrné, že zamýšleli a uskutečnili konsekraci v přísném slova smyslu, a že ji tedy v tomto smyslu žádala také samotná Panna Maria ve Fatimě.

Zasvěcení v duchu fatimských výzev je tudíž třeba chápat tak, že skrze ně odevzdáváme svou osobu a její svobodu do rukou Panny Marie, jejíž plnou moc a vládu nad sebou uznáváme a přijímáme. Vždyť již v mnoha jazycích je Panna Maria nazývána Naší Paní (Notre Dame francouzsky, Our Lady anglicky, Nuestra Señora španělsky, Nostra Signora italsky etc.), či dokonce – v němčině – Naší milou Paní (Unsere liebe Frau). Takto chápané zasvěcení – na rozdíl od zasvěcení pojímaného v širším významu – však může vyvolávat a skutečně vyvolává nemalé námitky: Co k něčemu takovému Pannu Marii opravňuje? I když platí slova sv. Tomáše Akvinského o tom, že důstojnost Matky Boží je taková, že „se dotýká samotných hranic božství“, přesto nepřestává být pouhým člověkem, tvorem. Nepopíráme tak to, co jsme uváděli výše o vyhrazení konsekrace jedinému Bohu, a nedopouštíme se rouhání?

Královská důstojnost Panny Marie

V reakci na uvedené námitky je potřebné nejprve objasnit, v jakém smyslu je Panna Maria Královnou, protože její královská moc odůvodňuje zasvěcení jí v pravém slova smyslu. Zde nám může posloužit analogie neboli podobnost s královskou důstojností a mocí Pána Ježíše Krista. Jak zdůraznil papež Pius XI. ve své encyklice *Quas primas*, kterou v roce 1925 ustanovil v církvi svátek Krista Krále, má Pán Ježíš vrozenou královskou moc na základě toho, že jeho lidství je spojeno s jeho božstvím v jeho jediné božské osobě (čili na základě toho, co odborně nazýváme hypostatickou unií), a především získanou královskou moc na základě své vykupitelské oběti na kříži. Obdobně Maria, jak pro změnu ukazuje papež Pius XII. ve své encyklice *Ad cæli Reginam* z roku 1954, má vlastní královskou moc a důstojnost na základě toho, že je Matkou Boží, a především na základě toho, že zcela mimořádným způsobem spolupracovala na našem vykoupení, zvláště když

stála pod křížem. Je tedy Královnou především v důsledku toho, o čem tak hluboce učí II. vatikánský koncil:

„Tak se také blahoslavená Panna ubírala cestou víry a své spojení se Synem udržovala věrně až ke kříži. Tam stála ne bez Božího plánu, spolu se svým jednorozeným hluboce trpěla, přidružila se k jeho oběti svou mateřskou duší a láskyplně souhlasila, aby byl zabit obětní dar, který ona zrodila.“ (Lumen gentium, 58)

Je-li Kristus na prvním místě Králem, protože „nás miloval a zcela vydal sebe za nás jako dar v oběť, vůni Bohu velmi příjemnou“ (Ef 5,2), je Maria obdobně především Královnou, jelikož „nás milovala a vydala svého božského Syna za nás jako dar v oběť“.

Shrneme-li, co jsme si doposud říkali, je Panna Maria skutečnou Paní a Královnou a my se jí můžeme ve vlastním slova zasnout, protože je Matkou Boží, a zvláště proto, že je Spoluvykupitelkou čili tou, která zcela jedinečným způsobem spolupracovala s Kristem na díle našeho vykoupení.

Závislost zasvěcení Panně Marii na zasvěcení Bohu

Toto položení základního kamene, který odůvodňuje zasvěcení Panně Marii, vyžaduje ještě některá další upřesnění, jimiž se doplňuje odpověď na zmiňované námitky. Královská moc Panny Marie a její podíl na našem vykoupení nestojí *vedle* královské moci a vykupitelského díla Ježíše Krista, ale *takříkajíc uvnitř* nich: to, čím je Kristus v plnosti – Králem a Vykupitelem –, je Maria jako Královna a Spoluvypitelka pouze *účastí* na této plnosti. Jinak řečeno, Maria, Královna a Spoluvypitelka, nestojí na stejné úrovni jako Kristus, Král a Vykupitel, ale pod ním a v úplné závislosti na něm.⁵

Podobně zasvěcení Panně Marii, které odpovídá Mariiň královské moci, vyplývající z jejího spoluvykupitelství, nestojí vedle konsekrace Bohu či Ježíši Kristu, ale uvnitř této základní konsekrace, neboť je účastí na ní; nestojí na stejné úrovni jako zasvěcení Bohu či Ježíši Kristu, ale pod ním, v závislosti na něm a v zacílenosti k němu jako k svému poslednímu cíli.⁶ To je ostatně vyjádřeno souvztažností mezi zasvěcením Bohu či Kristu a klaněním na jedné straně a mezi zasvěcením Panně Marii a zvláštní úctou k ní, nazývanou *hyperdulii* – nikoliv však klaněním – na straně druhé. S tím pak souvisí, že zasvěcení Panně Marii není nezávislé na základní křestní (či následné řeholní) konsekraci Otci, Synu a Duchu Svatému,⁷ ale pouze činí více výslovnou a jasnou mariánskou dimenzi, která je již v této křestní (či řeholní) konsekraci více či méně zavinutě přítomna.

Smysl zasvěcení Neposkvrněnému Srdci Panny Marie

Ukázali jsme si, v čem spočívá podstata zasvěcení Panně Marii, a odpověděli na námitky proti němu. Může se však objevit další námitka a otázka: Má to vůbec smysl, zasvěcovat se Panně Marii? Vždyť ať chceme či nechceme, má stejně nad námi vládu a je naší Královnou. Obdobná námitka mů-

5 Tak byl pojem Spoluvykupitelky (Corredemptrix) v katolické tradici vždy chápán a toto jeho pojetí plně ospravedlňuje jeho užívání, přestože nechybějí hlasy proti němu. Ostatně i tak vznešený a vžitý mariánský titul, jakým je Matka Boží (Theotokos), může být sám o sobě, bez náležitého upřesnění, špatně chápán.

6 Odborně řečeno, když užíváme pojem zasvěcení ve vztahu k Bohu či Kristu a ve vztahu k Panně Marii, nemá jednoznačný význam, ale význam analogický. Jedná se o tzv. analogii proporce či atribuce, kde úlohu hlavního analogátu (analogatum princeps) zaujímá zasvěcení Bohu či Kristu a úlohu menšího analogátu (analogatum minor) zasvěcení Panně Marii, neboť na základním zasvěcení Bohu závisí a směřuje k němu jako k cíli.

7 Původní význam křestního příkazu: „křtíte je ve jménu Otce i Syna i Duchu Svatého“ (Mt 28,19), spočívá ve křtění „do jména“, tj. v zasvěcení Otci i Synu i Duchu Svatému.

že ostatně vyvstat i vzhledem k zasvěcení samotnému Bohu či Kristu. V odpovědi na ni lze říci, že Maria má sice vládu nad námi ještě před naším zasvěcením, ale nevyžaduje ji násilím, a tak je pro nás jakožto lidi nesmírně důležité a potřebné, abychom tuto její vládu vědomě a svobodně uznali a přijali. Připomíná nám to tvrzení sv. Tomáše Akvinského o tom, že Bůh (a obdobně Maria) všechno řídí jako otroky, avšak nás, lidi, jako pány.

Ve fatimském poselství se nevyzývá jen k zasvěcení Panně Marii obecně, nýbrž specificky k zasvěcení jejímu Neposkrvněnému Srdci. Proč? Protože se nejedná pouze o úkon spravedlnosti, jímž uznáváme moc Panny Marie nad námi, ale také a především o úkon lásky, jímž odpovídáme na její lásku. Vždyť Maria je nejenom Královna, ale také Matka: Královna, která vládne se srdcem Matky; Matka, která miluje s mocí Královny; Královna a Matka milosrdenství, jak ji vzýváme v modlitbě *Salve Regina*. A co je výmluvnějším znamením a vyjádřením této Mariiny lásky, vyvolávající odpověď naší lásky a zasvěcení, než právě její Neposkrvněné Srdce!

Doplňující skutečnosti zasvěcení Mariinu Srdci

Se zasvěcením Mariinu Srdci jsou pak spojeny některé skutečnosti, které z tohoto zasvěcení vyplývají a jsou jeho nutným doplněním. Nejprve se jedná o oddanou podřízenost, kterou se podřizujeme nebeské Královně podobně jako středověcí rytíři své paní a jež je spojena s důvěrou, neboť Maria není nějaká despotická vládkyně, ale Paní tak dobrá a laskavá.

Doplněním mariánské konsekrace je dále smír a pokání. Jsou zde hříchy, které se přímo obracejí proti Panně Marii a jejímu Srdci, a na smír za ně se má podle zjevení Panny Marie samotné sestře Lucii v roce 1925 ve španělském Tuy konat pobožnost pěti po sobě jdoucích prvních sobot. Ale můžeme říci, že všechny hříchy se určitým způsobem dotýkají Mariina Srdce, neboť je tak spojeno s Nejsvětějším Srdcem Ježíšovým, že s ním tvoří takřka jediné srdce.

Dalším důsledkem zasvěcení Srdci Panny Marie je její následování, napodobování jejich ctností, její svatosti. Zvláštním světlem, které přitahuje k následování, zde září čistota: vždyť hovoříme o Neposkrvněném Srdci nebo také o *panenském* Srdci.

Sjednocení našich srdcí se Srdcem Panny Marie

A co je plodem zasvěcení Panně Marii, vyjadřujícího lásku k ní a nerozlučně spojeného s podřízeností, důvěrou, pokáním a následováním? Je to sjednocení s Pannou Marií: jednota našich srdcí a Srdce Panny Marie, jednota jejich myšlení, vůle a úmyslů. Dvojí formulace sv. Pavla: „Kristus v nás“ a „my v Kristu“, má tak mariánskou obdobu: „Maria v nás“ a „my v Marii“; „Maria v našem srdci“ a „my v Mariině Srdci“.

Maria nás tak připojuje ke svému klanění, prosbě a oběti a my se připojujeme k nim. Z Mariina Srdce vystupují neustále k Bohu jako vonné kadidlo klanění a prosby a ono celé je obětí, celopalem. Když se podle jejího vzoru klaníme, prosíme a obětujeme a spojujeme tyto své úkony klanění, prosby a oběti, často samy o sobě velmi ubohé, s úkony jejími i s úkony jejího božského Syna Ježíše Krista, stávají se v Božích očích něčím velmi cenným a duchovně plodným: něčím, čím výrazně přispíváme k záchraně světa, míru na zemi a věčné spáse lidí.

fr. Štěpán Maria M. Filip OP